

Kolekcja Joanny i Ryszarda Stolarskich

Ekspонат KSR 27

Nazwa – Nkishi nkondi

Pochodzenie - Demokratyczna Republika Konga

Lud/grupa etniczna - Bakuba

Materiał - Drewno, patyna naturalna, rafia

Technika - Rzeźbiarska

Wysokość – 46 cm

Liczne przedmioty przytwierdzone do figurki mogą oznaczać wota dla sił ponadnaturalnych. Kolba kukurydzy może być prośbą o udane zbiory, kość zwierzęca ma zapewnić ochronę przed zwierzętami podczas polowania lub powodzenie na nim. Liczne gwoździe świadczą o wykorzystywaniu figurki w celach magicznych. Przywiązane torebki to zapewne dodatkowe mnikisi Fryzura sugeruje, że był wykonany dla osób związanych z dworem królewskim. Biały kolor, którym pokryta jest figurka oznacza kontakt ze światem przodków. Tajemnicze mikstury oraz substancje ochronne przed magią są jednym z najważniejszych elementów wierzeń ludu Bakongo. Bakongo wierzą w boga, Ne Kongo, który jako pierwszy przyniósł ludziom tajemnicze mikstury (nkisi) w glinianym naczyniu i umieścił pod trzema kamieniami lub w kopcu termita.

Nkisi (l.m. minkisi) może być przetłumaczona dosłownie jako „duch”. Nkisi oznacza pojemnik na magiczne substancje, które działają pod wpływem sił ponadnaturalnych i w ten sposób mają wpływ na świat rzeczywisty. Mnikisi mają zwykle formę powiązanych paczuszek, muszelek lub drewnianych statuetek. Mają one zdolność do gromadzenia i uwalniania sił magicznych. Mogą mieć konsekwencje zarówno pozytywne jak i negatywne. Mogą wpływać na losy jednostek jak i całych społeczności. Najbardziej fascynującymi przykładami działania nkisi są właśnie statuetki drewniane znane jako nkisi nkondi. Mają zwykle formę postaci ludzkiej co wskazuje na fakt, że zostały stworzone z myślą o ludzkich sprawach. Mogą mieć również formę zwierząt co odnosi się do działania sił drzemiących w buszu (Bardzo popularnym fetyszem jest nkisi kozo, czyli figurka o postaci psa). Mogą być stosowane jako rodzaj gwaranta podczas sporów ustnych oraz sprawach sądowych (mambu). Pełnią również rolę swego rodzaju sędziów (mścicieli)(nkondi oznacza myśliwego), strażnika przed wpływami magii lub złych mocy.

Minkisi są zawsze wykonywane przez wróżbitę, ngagngę (czarownik, uzdrowiciel) lub inną postać, która może mieć łączność z zaświatami. Podczas wykonywania figurki osoby te modlą się oraz przygotowują sekretne substancje w konkretnym celu.

Charakterystyczną cechą Nkisi Nkondi są umieszczone w nich (wbite, przyklejone, przywiązane) rurki, ostrza, gwoździe, sznurki, kości, owoce, itp. Figurki te mają zazwyczaj pojemnik umieszczony w brzuchu lub głowie (te części ciała uchodzą za święte). W pojemnikach takich umieszczane są magiczne mikstury o nazwie bilongo. Pojemnik jest zazwyczaj zamknięty lustrem lub szkłem (zdarza się że jest zaklejony żywicą). Szkło jest symbolem zaświatów, swego rodzaju okiem przez które spozierają zmarli by dostrzec potencjalne niebezpieczeństwo. Lustro ma za zadanie odbijać złe moce.

Bilongo może zawierać rozmaite składniki. I tak nasiona są umieszczane by duch mógł się powielać. Ziemia (glinka kaolinowa) najczęściej zebrana w okolicach cmentarza reprezentuje, ale i przywołuje duchy. Pazury mają za zadanie pobudzanie duchów do czuwania lub do atakowania nieprzyjaciół. Wbity przez ngagngę gwóźdź oznacza sprawę załatwioną. Warto zauważyć, że im głębiej znajduje się metal tym sprawa była poważniejsza. Najgłębiej wbite ostrza mogą oznaczać morderstwo. Przed wbiciem nganga daje do polizania ostrze klientom by swoją śliną „zreferowali” sprawę.

Europejczycy pierwszy raz zetknęli się z tymi figurkami na początku XV w., jednak poważnie zainteresowali się nimi dopiero misjonarze w XIX w. Niestety ponieważ były uznane za obiekty o charakterze czarowniczym, zostały zniszczone.

Należy zaznaczyć, że tradycja tworzenia nkisi nkondi, rozwinęła się nie tylko w sąsiednich częściach Afryki, ale jest obecna w obu Amerykach oraz na Karaibach. Do dziś jest używana w praktykach voodoo, Palo czy makumba.

Liczący około miliona członków lud Bakongo zamieszkuje obecnie tereny Demokratyczne Republiki Kongo, Republiki Kongo i Angoli. Należy dodać, że bardzo wyraźne wpływy widać u ludów Yombe, Woyo, Wili i Bakuba. Bakongo wierzą w boga stwórcę, który ofiarował magiczne proszki gangom i królowi. Ten kult jest praktykowany podczas królewskich ceremonii inauguracyjnych oraz pogrzebowych. Odgrywa także kluczową rolę w obrzędach magicznych i zioło leczniczych.

Bakongo słyną ze swoich tekstyliów, których etetyka nie ma sobie równych w Afryce i jest związana z ikonografią ludu. Ich rzeźby przedstawiają zwykle żony królewskie, urzędników (siędzące postaci ze skrzyżowanymi nogami), myśliwych i muzykantów. Bardzo istotnymi przedstawieniami są te związane z królewskimi celami funeralnymi. Każdy kolejny władca jest przedstawiany ze swymi atrybutami dzięki czemu można pokusić się o chronologię władców Bakongo. Ciekawymi obiektami są figurki o nazwie Pemba przedstawiające kobietę, która straciła dziecko, ale chciałaby mieć kolejne. Jest to swoiste ukojenie po stracie.

U Bakongo stosunkowo rzadko spotykane są maski. Jeśli już to spotkać można te używane podczas ceremonii inicjacyjnych lub pogrzebowych.

Opracowanie: Dr Dariusz Skonieczko

Historia/Prowienienca:

Kolekcja - Rudolf Steinmann

Kolekcja - Ryszarda i Joanny Stolarskich – zakupiony w 2023.

Wiek – około 1950 r

info@africanart.gallery

© Ryszard Stolarski TRIBAL ART. Wszelkie prawa zastrzeżone. Żadna część niniejszej publikacji, w tym układ graficzny, tabele i ilustracje, nie może być reprodukowana, przechowywana w systemach udostępniania ani rozpowszechniana w jakiegokolwiek formie i jakimikolwiek środkami (elektronicznie, mechanicznie, fotograficznie, nagraniowo lub w inny sposób) bez uprzedniej pisemnej zgody wydawcy, z wyjątkiem przypadków dozwolonego użytku określonych w ustawie o prawie autorskim i prawach pokrewnych. Cytowanie krótkich fragmentów do celów naukowych i dydaktycznych dozwolone z podaniem źródła. Prawa do ilustracji przysługują ich autorom.

Kolekcja Joanny i Ryszarda Stolarskich

Ekspонат KSR 27

Nazwa - Nkishi nkondi

Pochodzenie - Demokratyczna Republika Konga

Lud/grupa etniczna - Bakuba

Materiał - Drewno, patyna naturalna, rafia

Technika - Rzeźbiarska

Wysokość - 46 cm

The numerous objects attached to the figurine may represent votive offerings to supernatural forces. The corn cob may be a prayer for a good harvest, while the animal bone is intended to provide protection from animals during hunting or success. The numerous nails indicate the figurine's use for magical purposes. The attached bags are likely additional monkisi. The hairstyle suggests it was made for individuals associated with the royal court. The white color of the figurine signifies contact with the ancestral world.

Mysterious potions and substances that protect against magic are one of the most important elements of Bakongo beliefs. The Bakongo believe in a god, Ne Kongo, who first brought mysterious potions (nkisi) to humans in a clay vessel and placed them under three stones or in a termite mound.

Nkisi (pl. minkisi) can be translated literally as "spirit." Nkisi means a container for magical substances that operate under the influence of supernatural forces and thus influence the real world. Mnikisi usually take the form of tied parcels, shells, or wooden statuettes. They have the ability to gather and release magical forces. They can have both positive and negative consequences, influencing the fate of individuals and entire communities. The most fascinating examples of nkisi are the wooden statuettes known as nkisi nkondi. They usually take the form of a human figure, suggesting that they were created with human affairs in mind. They can also take the form of animals, alluding to the forces latent in the bush (a very popular fetish is the nkisi kozo, a dog-shaped figurine). They can be used as a guarantor during oral arguments and court cases (mambu). They also act as a kind of judge (avengers) (nkondi means hunter) and protect against the influence of magic or evil forces.

Mnikisi are always made by a fortune-teller, ngagnge (sorcerer, healer), or other figure who may have a connection to the afterlife. While crafting the figurine, these individuals pray and prepare secret substances for a specific purpose.

A characteristic feature of Nkisi Nkondi is the inclusion (stuck, glued, or tied) of tubes, blades, nails, strings, bones, fruit, etc. These figurines typically have a container placed in the belly or head (these body parts are considered sacred). These containers contain magical potions called bilongo. The container is usually sealed with a mirror or glass (sometimes sealed with resin). Glass is a symbol of the afterlife, a kind of eye through which the dead look to detect potential danger. The mirror is intended to deflect evil forces.

Bilongo can contain various ingredients. For example, seeds are placed so that the spirit can reproduce itself. Earth (kaolin clay), most often collected from around the cemetery, represents and also summons spirits. The claws are intended to stimulate spirits to vigilance or attack enemies. A nail driven through the nganga signifies a settled matter. It's worth noting that the deeper the metal, the more serious the matter. Deeper-sewn blades can mean murder. Before driving the nail, the nganga allows clients to lick the blade so that they can "report" the matter with their saliva.

Europeans first encountered these figurines in the early 15th century, but it wasn't until missionaries in the 19th century that they became seriously interested. Unfortunately, because they were considered objects of a witchcraft nature, they were destroyed.

It's worth noting that the tradition of creating nkisi nkondi developed not only in neighboring parts of Africa but is present in the Americas and the Caribbean. It is still used today in voodoo, Palo, and makumba practices.

The Bakongo people, numbering approximately one million, currently inhabit the Democratic Republic of the Congo, the Republic of the Congo, and Angola. It's worth noting that their influence is clearly visible among the Yombe, Woyo, Wili, and Bakuba peoples. The Bakongo believe in a creator god who offered magical powders to the gangs and the king. This cult is practiced during royal inauguration and funeral ceremonies. It also plays a key role in magical rites and the use of medicinal herbs.

The Bakongo are renowned for their textiles, whose aesthetics are unparalleled in Africa and are linked to the iconography of the people. Their sculptures typically depict royal wives, officials (seated figures with cross-legged positions), hunters, and musicians. Representations associated with royal funerals are particularly significant. Each successive ruler is depicted with their attributes, allowing for a chronological order of Bakongo rulers. Interesting objects include figurines called Pemba, depicting a woman who has lost a child but wishes to have another. This serves as a form of consolation for the loss.

Masks are relatively rare among the Bakongo. If they do occur, they are those used during initiation or funeral ceremonies.

Prepared by: Dr Dariusz Skonieczko

History/Provenance:

Collection - Rudolf Steinmann

Collection - Ryszard and Joanna Stolarski - purchased in 2023.

Age - circa 1950

info@africanart.gallery

© Ryszard Stolarski TRIBAL ART. All rights reserved. No part of this publication, including the graphic layout, tables, and illustrations, may be reproduced, stored in a retrieval system, or distributed in any form or by any means (electronic, mechanical, photographic, recording, or otherwise) without the publisher's prior written consent, except for cases of fair use as defined in the Copyright and Related Rights Act. Quoting short excerpts for research and teaching purposes is permitted, provided the source is acknowledged. Copyright for illustrations remains with their authors.